

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00049

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	2 พ.ย. 2553	20	7049	5

รอยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๒

วัดมิ่งเมืองศิลปะ

ผสมผสานพม่าล้านนา

วัด

มิ่งเมือง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ.2513 เดิมเป็นวัดไทใหญ่ มีอายุเท่ากับเมืองเชียงรายได้ เนื่องด้วยในสมัยก่อนมีชุมชนไทใหญ่อาศัยอยู่รอบบริเวณวัด ประกอบกับมีศิลปะศาสนสถานและศาสนวัตถุแบบพม่า จึงถูกเรียกขานว่าเป็น วัดเจ็ญ แต่ชื่อที่ชาวเชียงรายได้รู้จักกันแพร่หลายคือ วัดจ้างมูบ เป็นภาษาเหนือ แปลว่า วัดช้างหมอบ

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์และคำบอกเล่าของคนโบราณ วัดนี้มีความสำคัญเกี่ยวกับช้างคู่บารมีของพ่อขุนเม็งรายมหาราช แห่งราชอาณาจักรล้านนา องค์มหาราชลำดับที่ 2 ของประวัติศาสตร์ไทย กล่าวคือในพิธีการเคลื่อนขบวนแห่พระแก้วมรกตออกทักษิณาวรรต รอบเมืองเชียงรายได้ทางสถลมารคในวันสำคัญทางประเพณี เช่น วันสงกรานต์ หรือปีใหม่เมือง จะมีการจัดเตรียมสถานที่ให้พญาช้างคู่บารมีของพ่อขุนเม็งรายมหาราชมาหมอบรอเทียบที่วัด เกินบุษบกเพื่อรับพระแก้วมรกต ที่แห่มาด้วยขบวนเสด็จ จากวัดพระแก้ว ซึ่งอยู่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	2 พ.ย. 2553	20	7049	5

ห่างจากวัดไปทางทิศเหนือประมาณ 200 เมตร

ปัจจุบันได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์โบราณ ศิลปะไทใหญ่ พระอุโบสถและพระวิหารไม้ลายคำศิลปะล้านนา ของวัดมิ่งเมืองอย่างถูกต้องตามหลักพุทธศิลป์ล้านนาและทัศนศิลป์เชิง โบราณคดี ระหว่างการบูรณะได้ขุดค้นพบลายอักษรโบราณจารึกบนแผ่นเงินเป็นภาษาพม่า กล่าวถึงประวัติผู้สร้างเจดีย์ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ เมื่อสืบค้นจากพงศาวดาร จึงทำให้ทราบว่า ผู้สร้างวัดมิ่งเมืองคือมหาเทวีอุสาบายะโค หรือเจ้านางตะละแม่ศรี เป็นมเหสีของพ่อขุนเม็งรายมหาราช ซึ่งพระนางเป็นราชธิดาของพระเจ้าสุทโธสม (เจ้พะยูเจ้) กษัตริย์มอญแห่งเมืองหงสาวดี

ภายในวัดมิ่งเมืองยังคงมีโบราณสถานและโบราณวัตถุปรากฏอยู่หลายอย่าง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นศิลปะผสม ระหว่างพม่าและล้านนา และมีปูชนียวัตถุสำคัญคือ พระบรมสารีริกธาตุ ประดิษฐาน ณ พระเจดีย์โบราณที่ได้รับการประธานจาก สมเด็จพระญาณสังวร ณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

วัดมิ่งเมืองอยู่ติดสถานที่สำคัญทางโบราณคดีของจังหวัดเชียงราย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	2 พ.ย. 2553	20	7049	5

เป็นประตูเมืองเก่าของเมืองเชียงรายคือประตูไก่อดำ หรือประตูขัวดำ หรือประตูเจ้าพ่อล้านป่าแดง และคนเชียงรายยังคงเรียกบริเวณสี่แยกที่ถนนบรรพปราการตัดกับถนน ไตรรัตน์ว่า สี่แยกขัวดำ ที่บริเวณประตูวัดด้านทิศตะวันออก มีบ่อน้ำโบราณ ชื่อ น้ำบ่อจางมูบ ศิลปะแบบไทยใหญ่ มีซุ้มครอบไว้เป็นประติมากรรมปูนปั้นรูปช้างหมอบ เชื่อกันว่าบ่อน้ำนี้เป็นบ่อน้ำโบราณที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นแหล่งน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคของ

ผู้คนโบราณที่สัญจรเข้าออกเมือง ได้มาพักกายบริเวณประตูเมืองเพื่อดื่มน้ำและล้างหน้าให้เกิดสิริมงคลก่อนจะ เริ่มเดินทางออกหรือเข้าสู่เมืองเชียงราย

สำหรับองค์พระประธานของวัด เป็นพระพุทธรูปปั้น ลงรักปิดทองทั้งองค์ เป็นศิลปะเชียงแสนสิงห์ 1 ซึ่งได้ทำการซ่อมแซมมาถึง 4 ครั้ง มีอายุถึง 400 กว่าปี ซึ่งครั้งหลังสุด ช่างที่ก่อสร้างได้เพิ่มขนาดขององค์พระให้ใหญ่ขึ้น โดยมีหน้าตักกว้างขนาด 80 นิ้ว มีนามว่า หลวงพ่อพระศรีมิ่งเมือง ที่มีพุทธลักษณะที่งดงามตามพุทธศิลป์แบบเชียงแสนสิงห์ 1 ยุคต้น โดยเฉพาะที่ยอดพระเกตุโมฬีเป็นรูปดอกบัวตูมแกะสลักจากหินแก้วจุยเจียหรือแก้วโป่งขาม ซึ่งเป็นหินที่เกิดขึ้นในดินแดนล้านนาเท่านั้น ประดิษฐานไว้ในวิหารไทใหญ่ประยุกต์ผสมผสานกับรูปแบบของวิหารล้านนาภายในตกแต่งด้วยลวดลายแกะสลักลงรักปิดทอง ประกอบกับการกรุฝ้าเพดานแบบไตรภูมิและบราลีเป็นรูปหงส์จำนวน 34 ตัว

นอกจากนี้ยังมีเจดีย์เป็นปูชนียสถานเก่าแก่ ที่มีคู่มากับวัด เป็น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	2 พ.ย. 2553	20	7049	5

ศิลปะแบบล้านนา เดิมก่อนการบูรณะเป็นรูปทรงพม่าทั้งหมด แต่ต่อมาได้รับการบูรณะใหม่ โดยสร้างเจดีย์บริวารตั้งไว้สี่มุม ประดับด้วยฉัตรศิลปะแบบพม่า ชาวบ้านเรียกเจดีย์นี้ว่า พระธาตุมิ่งเมือง นอกจากนี้เจดีย์นี้มีความสำคัญ คือ เป็นที่เก็บรวบรวมประวัติของวัดไว้

วัดแห่งนี้ยังเป็นวัดประจำพระองค์ของพระนางอ้วะมิ่งจอมเมือง (พระนางเทพคำกล้าย-พระนางอ้วะมิ่งไขฟ้า หรือพระนางออกแอ่น ซึ่งเป็นวีรสตรีของชาวไทยลื้อที่ได้ปลอมตัวเป็นชายออกสู้รบจนได้รับชัยชนะ) พระนางอ้วะมิ่งจอมเมือง ทรงเป็นพระราชชนนีของพ่อขุนเม็งรายมหาราช พระนางจะเสด็จมาทรงปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ และในตำนานของวัดที่ปรากฏในรัชสมัยของพ่อขุนเม็งรายมหาราช พระนางจะเสด็จมาประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนาที่วัดมิ่งเมืองปีละสองครั้งคือในคืนวันเพ็ญวิสาขบูชาขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 และในคืนวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งตรงกับวันลอยกระทงหรือประเพณียี่เป็งของชาวล้านนา ทรงจุดผางประทีปบูชาพระเจดีย์ศรีมิ่งเมืองในวัด ซึ่งปัจจุบันเป็นที่บรรจุพระอัฐิของพระนางเทพคำกล้ายและพระอัฐิของมหาเทวีอุษาปาเยโค

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	2 พ.ย. 2553	20	7049	5

วัดมิ่งเมืองนี้เป็นวัดที่ตั้งอยู่ตรงประตูเมืองที่เรียกกันว่าประตู
ป่าแดงซึ่งตรงกับหลักทักขาคือ อุดสาหะ ในประวัติวัดท้าวราชอาณาจักรเล่ม
8 กล่าวว่า วัดมิ่งเมืองสร้างเมื่อ พ.ศ.2420 ซึ่งอาจเป็นได้ว่า วัดมิ่งเมืองได้
รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ในปีนี้โดยกลุ่มชาวไทยใหญ่ที่ถูกกวาดต้อนมาจาก
นโยบายเก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง เพราะจะพบว่าก่อนที่จะซ่อมแซมวัด
มาเป็นรูปแบบอย่างเช่นรูปทรงดั้งเดิมของสิ่งก่อสร้างภายในวัดเป็นรูปทรง
ไทใหญ่ทั้งหมด พบภาพวาดศิลปะพม่า ภาพวาดอดีตพระพุทธเจ้า 28
พระองค์และพระพุทธรูปไม้แกะสลักอีกหลายองค์ ที่เป็นศิลปะพม่าในช่วง
แรกที่สร้างวัด นอกจากนั้นพิธีกรรมของวัดบางอย่างในปัจจุบันก็ยังมี
ลักษณะแบบชาวไทยใหญ่หลงเหลืออยู่ วัดมิ่งเมืองได้รับพระราชทานวิสุง
คามสีมาเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ.2513

ปัจจุบัน วัดมิ่งเมือง นอกจากจะเป็นวัดที่นำศึกษาด้านโบราณคดี
ศิลปะล้านนาผสมผสานศิลปะพม่าแล้ว ยังเป็นวัดที่พุทธศาสนิกชนและนัก
ท่องเที่ยวทั่วไปแวะเวียนมาเที่ยวชมสักการะเป็นประจำทุกวัน อีกทั้งยัง
ดังกล่าวอยู่ใกล้หอนาฬิกา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th